

Interview Oekraïense

19 jaar oud.

Hoe was je leven in Oekraïne?

Ik studeerde journalistiek aan een universiteit. Ik danste en ging naar de muziekschool. Ik woonde in Charkov, in het Oosten van Oekraïne.

Welke taal sprak je?

Ik spreek Russisch. Oekraïens is niet mijn moedertaal, maar ik studeerde in het Oekraïens en alle officiële documenten waren in het Oekraïens.

Waar woonde je? Bij je ouders thuis?

Ja, ik woonde bij mijn ouders thuis in Charkov, en ik woon nu nog steeds met mijn ouders.

Er waren natuurlijk een paar dagen voordat de oorlog begon, met nieuws over Russische soldaten vlak bij de grens. Wat was jouw gevoel in de dagen voor de start van de oorlog?

Ik dacht dat het propaganda was. Ik geloofde niet dat het echt zou gebeuren. Het is de 21ste eeuw, dat kan niet echt waar zijn. Wij zitten in Europa, het continent, dus ik geloofde het niet. Maar toen gebeurde het toch, en ik kon het toen ook nog niet geloven.

Was je bang?

Ja, ik was erg bang. In de nacht dat de oorlog begon heb ik niet geslapen, omdat ik veel huiswerk had dat ik moest doen. Om 5 uur 's ochtends begon het. Mijn ouders sliepen, en ik kon de geluiden niet plaatsen. Het is niet zoals vuurwerk, of geluiden die de burens maken, het is een compleet ander geluid, dus natuurlijk was ik bang. Ik maakte mijn ouders wakker en zei "misschien is er iets begonnen" maar zij zeiden "maak je geen zorgen, ga maar slapen" maar ik kon niet slapen.

Je ouders gingen er ook niet vanuit dat het echt zou gebeuren, net als jij.

Ja, ze probeerden mij te kalmeren, maar dat lukte niet. Ik was heel erg bang.

Dat kan ik me goed voorstellen. Had je toen al een plan of het idee dat je weg zou gaan?

Nee, ik had geen plan, ik had alleen tassen klaar staan, een tas voor mijn kleren, een tas met zeep, douchegel, zeep, enzovoorts. We hadden geen plan, maar hadden de tassen toch klaarstaan met het idee dat mocht er iets gebeuren, dan kunnen we meteen weg.

Dus jullie waren wel een beetje voorbereid.

Ja, soort van.

Gewoon voor het geval dat, maar je geloofde niet dat het echt zou gebeuren.

Ja, en we wilden echt niet weg uit Oekraïne en uit ons huis.

Dat kan ik me voorstellen. Hoe was het toen de oorlog net uitgebroken was?

Ik was bang, mijn handen trilden, ik begreep het niet en ik wilde het niet geloven. Ik appte mijn vrienden, en zij zeiden "wij denken dat het oorlog is." Ik maakte me klaar voor onverwachte situaties. Ik was erg bang, maar ik hoefde niet te huilen. Ik ben erg dapper haha.

Hoelang bleef je nog thuis?

Ik bleef nog een maand.

Waarom ben je toen gevlucht? Wat hakte de knoop door?

Mijn tante belde mijn moeder en zei dat ze van plan was om uit Oekraïne te vluchten, en dat we de volgende dag al konden gaan. Ze belde om zes uur 's avonds, en zei dat we om vijf uur 's morgens op het treinstation moesten zijn.

Dat was behoorlijk kort dag. Hoe ging het vluchten toen?

Ik ging naar het treinstation met mijn moeder en mijn zus, niet met mijn vader.

Waar was je vader?

Hij bleef. Het was niet toegestaan voor mannen om Oekraïne te verlaten.

Dus je vader bleef achter?

Ja, maar nu is alles goed, want hij is ook in Nederland.

Dat moet een opluchting geweest zijn, nu hoef je je geen zorgen meer te maken over hem.

Ja, precies.

Hoe ben jij daarna gevlucht? Ik neem aan dat je met de trein bent gegaan.

Ja, we hadden het rooster van treinen die van het ene deel van Oekraïne naar het andere deel gaan. Die gaan twee, of soms zelfs een keer per dag. Daarom moesten we er om vijf uur 's ochtends zijn, omdat de trein maar één keer ging die dag.

Waar in Oekraïne ging je toen heen?

Lviv.

Lviv, dat ken ik, dat is helemaal in het westen. Waar ging je daarna heen?

Daarna namen we een andere trein naar de dichtstbijzijnde stad in Polen. Ik weet niet meer precies hoe het heet, Przemysl geloof ik. De trein ging niet zo ver, die mocht de grens niet over. We gingen met de bus de grens over.

Was het moeilijk om de grens over te gaan?

Het was niet moeilijk. De politie stond bij de grens, en ze waren erg aardig. Ze gaven ons eten, drinken, dekens, speelgoed aan de kinderen.

Hoelang duurde het om Charkov te verlaten en in Polen aan te komen?

Van Charkov naar Lviv was achttien uur met de trein. Van Lviv naar Polen was ongeveer vijf uur.

Dus iets meer dan een dag, alles bij elkaar opgeteld.

Ja, want we moesten wachten, en de trein mocht Polen niet in, dus moesten we een bus vinden die ons naar Polen bracht.

Hoe zijn jullie vanuit Polen verder gereisd?

We bleven in een hotel. Mijn vader werkt bij een groot bedrijf in Oekraïne, en dat bedrijf hielp ons bij het vluchten, dus zij huurden een kamer voor ons. Daar kregen we twee nachten. Daarna zijn we verdergegaan naar Duitsland met iets van drie of vier treinen. Daar zijn we bij familie van mijn tante gestopt, haar neef of zoiets.

Zij woonden al in Duitsland?

Ja, zij woonden daar al. Zij hadden alleen niet genoeg ruimte voor ons allemaal, want wij waren met z'n tiene, en één appartement met twee kamers voor tien mensen... ja. Dus wij bleven toen in een soort school. Het was een opvangcentrum voor vluchtelingen. Daar bleven we iets van vier dagen. Toen besloten we dat Duitsland niet echt een goede keuze was. We zaten daar vast, en we hadden het gevoel dat er iets verkeerd ging. We besloten dat we verder moesten gaan en toen kozen we Nederland.

Waarom koos je voor Nederland?

Het bleef even stil. Er is niet echt een antwoord.

Je hoopte gewoon dat het beter zou zijn dan Duitsland.

Ja, hahaha. Dat is wel de reden.

Met wie reisde je?

Met mijn moeder, mijn zus, mijn tante, twee kinderen van mijn tante, een goede vriendin van mijn tante met twee kinderen, en nog een vrouw met één kind. Dus met tien, zonder mij erbij.

Dat is een grote groep, ook met veel kinderen erbij.

Sarcastisch: Ja, ik vond die situatie echt heel fijn.

Sarcastisch: *Dat snap ik, kinderen worden nooit vervelend.*

Serieus: Het was ook moeilijk voor ons, want er waren alleen maar vrouwen, en we hadden veel tassen bij ons en de kinderen ook. De kinderen hadden ook veel problemen en waren geen mannen bij om ons te helpen. Dat was erg moeilijk voor ons.

Je bleef in Duitsland voor vier nachten zei je?

Ja, vijf dagen en vier nachten.

Ging je daarna met de trein door naar Nederland?

Ja, dat ging ook met de trein. Het bedrijf waar mijn vader werkt hielp ons, en een collega van hem heeft vrienden in de buurt van Sneek. Dat was een boer en daar konden we toen blijven.

Dat is erg aardig. Dus jullie konden daar meteen heen?

Ja. We gingen meteen naar Sneek.

Dus hoe lang zijn jullie hier nu?

Je bedoelt van Duitsland naar Sneek?

Hoelang woon je nu in Nederland?

Sinds 1 april.

Dus dat is.....

9 maanden.

Waar woon je nu?

Ik woon nu in een dorpje in de buurt van Sneek.

In een gewoon huis?

Nee, we hebben een appartementje in een soort van hotel.

Werd er zwaar gevochten in Oekraïne?

Ja, er werd erg zwaar gevochten. Er liepen soldaten in de stad, er vielen een hoop bommen en er werden veel raketten afgeschoten.

Vreesde je voor je leven?

Natuurlijk. Iedere dag.

Dat moet vreselijk zijn geweest om dat een maand lang te moeten doorstaan.

Ja dat was het ook. Ik wilde gewoon even op een stille plek zijn, in een stille kamer, in een vredig land. Gewoon even stilte om me heen. Dat is alles wat ik wilde hebben.

Werd er constant gevochten?

Ja, ik werd 's nachts ook vaak wakker, omdat het gevaarlijk kon zijn voor ons. Dan moesten we dekking zoeken in een schuilkelder.

Dat droeg ook bij aan de beslissing om te vluchten denk ik.

Uiteraard, ik heb iedere dag tegen mijn ouders gezegd van "misschien kunnen we naar het westen van Oekraïne gaan, we hoeven het land niet uit, maar ik wil gewoon stilte horen, alsjeblieft."

Maar je ouders wilden niet weg?

Nee, want dat is thuis en het is erg moeilijk om weg te gaan van thuis.

Jij kwam in april, wanneer kwam je vader weer bij jullie?

Op 31 december. Het was mijn cadeautje voor oud en nieuw.

Wat deed jouw vader in Oekraïne?

Hij werkte, hij bleef bij zijn moeder. Vanwege de oorlog kwam zij bij mijn vader in ons huis wonen. Zij is rond 65.

Wanneer ben je gaan vluchten?

Op 22 maart besloten we om te gaan, en op 23 maart gingen we weg. Op 1 april kwamen we in Nederland.

Wanneer ging je weg bij de boer en in het appartementje wonen in het hotel?

Op 15 september. Daarvoor woonden we bij een Nederlandse familie. Ze hebben een erg groot huis, omdat ze veel kinderen hebben. Die kinderen zijn volwassen en zijn uit huis gegaan. Daar hebben we vijf maanden gewoond.

Ben je gelukkig in dat appartement? Is het een fijne plek?

Waar we nu wonen? Dat is geen fijne plek. Het is erg klein voor ons, want we zijn met zes, en het is gemaakt voor vier. Het is een hotel, dus er zijn veel dingen niet. Er is bijvoorbeeld geen bureau om aan te studeren, er zijn niet genoeg kasten om onze spullen in te bewaren. Er is wel een keuken, dus dat is prettig. Als hotel is het een fijne plek, maar om daar langer dan een week te blijven is geen pretje.

Zijn er plannen om weer te verhuizen?

Ja, we willen een huis huren. We willen ook graag opsplitsen, want het is niet alleen mijn gezin, maar ook mijn tante, dus we willen graag apart van elkaar wonen.

Hoe ziet je leven eruit nu je hier woont?

Ik werk, ik ben hier in mei begonnen. Ik heb nieuwe vrienden leren kennen, en in de zomervakantie ben ik veel bij hen geweest. Ik ben na de zomervakantie begonnen met studeren.

Ah, je studeert hier nu ook. Studeer je nog steeds journalistiek?

In Oekraïne? Ik probeer het, maar hier studeer ik Creative Business aan de NHL/Stenden.

Doe je twee studies tegelijkertijd?

Ja, journalistiek is nu op afstand.

Is dat niet een beetje druk?

Lachend: Vraag dat maar niet. Ja, het is erg druk. En ik woon in een klein, druk appartement. Het is een beetje moeilijk, maar dat is deze periode in mijn leven nu eenmaal.

Ik vind het erg knap hoe je hiermee omgaat.

Bedankt.

Ik hoorde je alsjeblieft zeggen eerder...

Ja, je wilt nu zeker vragen of ik Nederlands aan het leren ben. Ik ben het niet echt aan het leren, mijn excuses. Ik kan goed communiceren met iedereen in het Engels, mijn studie is in het Engels, op mijn werk kan alles in het Engels. Het zou wel prettig zijn om Nederlands te kunnen, want op mijn werk is het soms nog wel eens lastig, maar ik kan het overleven. Ik ben ook gewoon lui, daarom ben ik het nog niet echt aan het leren. Ik ken een paar woorden en zinnestukjes, maar dat is alles.

Heb je momenteel nog contact met mensen die in Oekraïne zijn?

Op het moment niet meer. Ik had een vriendin die nog in Oekraïne was, maar zij is nu in Engeland, en mijn vader natuurlijk, maar die is inmiddels bij ons in Nederland.

Volg je de gebeurtenissen in Oekraïne nog?

Ja, ik volg het nog steeds, maar niet via goede vrienden, of mensen met wie ik er iedere dag over kan praten. Ik volg hetzelfde nieuws dat jij volgt denk ik.

Hoe zit het met je vrienden en familie?

Verder heb ik geen familie. Al mijn vrienden zijn uit Oekraïne gevlucht. Eén zit dus in Engeland, een andere in Tsjechië, twee zitten in Canada, en met anderen is het contact verwatert.

Dus er zijn geen vrienden van je die ook in Nederland terecht zijn gekomen?

Nee, maar ik heb hier inmiddels al vrienden. Het probleem is wel dat ik alleen Engels kan en geen Nederlands en niet iedereen kan of wil Engels spreken.

Wat vind je van Nederlanders? Hoe ben je behandeld?

Ik vind ze erg behulpzaam, want ze hebben me hier laten wonen, ze hebben ons aan het appartementje geholpen, ze hebben me aan werk geholpen. Er kwam een vrouw naar mijn moeder om te vragen of zij bij een kledingwinkel wilde werken. Mijn moeder zei dat ze niet kon, omdat ze geen Engels spreekt, maar dat ik wel zou kunnen, dus zo ben ik daar terecht gekomen. Ik ben erg dankbaar voor alle hulp.

Heb je slechte ervaringen gehad, met mensen die discriminerend waren of iets dergelijks?

Nee, ik heb niet echt slechte ervaringen gehad. Soms gebeurt het op werk dat ik klanten vertel dat ik alleen Engels spreek, en dan zeggen ze dingen als "Je werkt in Nederland, je zou Nederlands moeten kunnen." maar daar zeg ik maar niks over. Wanneer ze weten dat ik uit Oekraïne kom, zijn mensen heel aardig. Dan vragen ze hoe het met me gaat en waar ik nu woon en vragen ze naar mijn familie en of ik terug wil gaan naar Oekraïne. Ik denk dat het door het nieuws komt. Mensen zien het dan op de televisie en dat er in Oekraïne gevaarlijke situaties zijn, en ik denk dat mensen daarom aardig zijn.

Wat is jouw mening over Rusland?

Om eerlijk te zijn heb ik eigenlijk geen mening over dat land. Ik ken mensen uit Rusland, maar daar heb ik geen contact meer mee, niet vanwege de oorlog, maar zo gaat het leven gewoon. Ik denk dat het gewoon een conflict is, en waar er twee vechten, hebben twee schuld. Als je dit niet op kan lossen zonder oorlog, is het de schuld van beiden, niet alleen van Rusland. Ik kan alleen zeggen dat ik hun propaganda stom vind en de politiek, omdat het gevaarlijk is voor Oekraïne, maar ook voor Russische burgers. Dat is slecht, maar als land heb ik er niet echt een mening over.

Dus het zijn specifiek de mensen aan de macht je die slecht vindt.

Ja.

Dat vind ik een erg volwassen invalshoek. Je kan ook zeggen "Rusland valt ons aan, dus het is hun schuld."

Ja, maar dat is niet zo, het is niet hun fout.

Wat zijn je verwachtingen voor de toekomst? Hoe lang denk je dat de oorlog nog bezig is?

Ik heb er niet heel veel hoop voor. In het oosten van Oekraïne was er al oorlog acht jaar voordat het escaleerde in de grote oorlog van nu. Dat duurde al acht jaar. De Oekraïense overheid zegt ook dat ze denken dat het nog tien jaar gaat duren. Ik heb niet echt verwachtingen. Ik ben hier, ik kan nu niet in Oekraïne zijn, en dat accepteer ik.

Dus je denkt dat je hier voor een langere periode bent. Is dat ook waarom je Nederlands wilt leren?

Lachend: Ja, onder andere. **Serieus:** Ik vind het ook een teken van respect naar de Nederlanders toe om Nederlands te leren. Ik woon hier nu al negen maanden, en ik vind het slecht van mezelf dat ik nog geen Nederlands kan, maar ik ben lui.

Wil je terug als het veilig is?

Uhm.. ja. Ik wil hier eerst mijn studie afmaken, en daarna, ja, ik denk dat ik wel terug zou willen. Ik weet alleen niet of mijn ouders er dan ook zijn, en of mijn vrienden er dan ook zijn.

En dan zou je weer helemaal opnieuw moeten beginnen, zoals je hier ook hebt gedaan.

Ja, dat is waar. Ik ben hier negen maanden geleden opnieuw begonnen, en ik wil niet weer helemaal opnieuw beginnen, voor de derde keer in mijn leven.

Ik wil graag nog wel wat zeggen over mijn leven in Oekraïne tijdens de oorlog. Het eerste wat wij dachten toen we begrepen dat de oorlog was begonnen ging over eten, boodschappen. Het probleem was dat alles in één dag veel duurder was geworden. Toen de oorlog begon, begon de chaos ook. Mensen sloegen de ramen van supermarkten kapot en roofden winkels leeg, en het was erg moeilijk om winkels te vinden die open waren om eten te kopen. Het probleem was ook dat de stad in het donker verstopt moest worden. Dat hield in dat na zes uur 's avonds dat alle lichten in ons huis uit moesten, zodat de Russische soldaten niets in de stad konden vinden, omdat het donker is. Vaak konden we niet bellen. Het is in Oekraïne nog steeds een probleem dat er vaak geen elektriciteit is. Mensen leven soms vier dagen zonder stroom, of internet, of wat dan ook. Ze zijn nu echt aan het overleven daar.

Hoe zag het leven er toen uit? Stopte de universiteit bijvoorbeeld volledig?

Uhm, nee niet volledig, maar het lag twee maanden stil. Na twee maanden kregen wij een bericht van onze leraren dat de deadlines in juni waren, en dat we dan alles moesten inleveren. We hebben geen strenge deadlines. Normaal hebben we online les, als de leraar kan komen. Soms hebben ze problemen met de stroom, en dan kan het niet doorgaan.

Dus je leraren zitten nog in Oekraïne?

Ja, niet allemaal, maar sommigen. We hebben nog steeds gaan harde of moeilijke deadlines, want iedereen zit in een andere situatie en woont in een ander land, en onze leraren begrijpen dat ook.

Ik heb verder geen vragen meer. Ontzettend bedankt voor je verhaal.

Geen probleem.